

CERCETĂRILE ARHEOLOGICE PREVENTIVE DE LA CHIRNOGENI, JUD. CONSTANȚA (2001)

**Marian NEAGU,
Cătălin NOPCEA**

Cercetările arheologice au fost desfășurate pe terenul aflat la marginea de NV a localității Chirnogeni și la V de drumul comunal ce duce la Plopeni; ele au fost ocazionate de instalarea unei conducte de gaz ce a traversat Dobrogea, de la N la S¹.

Punctul *Islaz* este situat pe terasa mijlocie vestică a văii Chirnogeni, cu 800 m înainte de intrarea în satul Chirnogeni și la 50 de metri SSV de prima conductă și de Regulatorul stației de gaz (Pl. I/1, 2; II/2, 3, 4, 6). Terenul stâncos este folosit doar pentru pășunatul animalelor.

I. Descrierea descoperirilor.

În campania de cercetări arheologice preventive din anul 2001 au fost trasate 12 secțiuni paralele, (I – XII), orientate NV-SE, la distanțe de 25 m între ele. Secțiunile sunt dispuse perpendicular pe axul traseului viitorului gazoduct (Pl. II/4). Obiectivul intervenției noastre l-a constituit cercetarea preventivă și eliberarea de sarcină arheologică a culoarului viitoare conducte cu gaz.

Investigațiile întreprinse în secțiunile I (20 x 2 m), II (20 x 2 m) și III (25 x 2 m) nu au dus la descoperirea sau recunoașterea vreunui complex arheologic. În aceste secțiuni pământul galben apare la adâncimea de -0,90-1,10 m. Primele vestigii arheologice au fost surprinse în capătul de NE al secțiunii S IV (23 x 2 m). Aici s-a dat de un pavaj la adâncimea de -0,55-0,58 m. Pavajul este format din pietre sparte de dimensiuni mici și mijlocii, dispuse ordonat. Deasupra și printre pietrele pavajului au fost descoperite fragmente ceramice arse la roșu- cărămiziu, de epocă romană. În carourile 1-4, la adâncimea de -1,85 m a fost depistat un pământ de culoare roșiatică, fără artefacte, care marchează probabil un nivel

¹ Mai precis este vorba de sectorul de conductă corespunzător km 166-166,5. În 2001 s-a decis amplasarea unui nou gazoduct, paralel cu primul, ceea ce a determinat reluarea cercetărilor arheologice preventive de la Chirnogeni, la data asta în punctul *Islaz*, dar și în vechiul punct *La stație*, sondat în anii 1987-1988 de arheologul Tudor Papasima; vezi PAPASIMA 2006, p. 321-332.

preistoric.

I. 1. Descoperiri preistorice. Așezarea Coslogeni a fost identificată pe terasa mijlocie a văii Chirnogeni. În secțiunea V (20 x 2 m), carourile 7-8, la -0,67-0,75 m a fost pusă în evidență o aglomerare de pietre de dimensiuni mijlocii, peste care a fost depus un bolovan de formă aproape rotundă cu diametrul de 0,55 m. În secțiune, la această adâncime au fost descoperite fragmente ceramice din *epoca bronzului*, decorate cu brâu și având buza îngroșată, aparținând *comunităților culturii Coslogeni*. Tot aici s-au aflat *pâinișoare rituale*², în fapt, două piese din lut fățuit, arse la galben-cărămiziu. Sub acest complex, la adâncimea de -1,80 m a fost delimitată groapa unei locuințe (bordei?) de epocă neolitică. Din groapa marcată foarte clar printr-un pământ negru cu urme de arsură (Pl. III/1) provin mici fragmente ceramice atipice; la -1,90 m a fost descoperită o arsură puternică groasă de 1 cm și diametrul de aproximativ 2 m. Marginea arsurii este marcată de bolovani și pietre, iar în centrul ei era depus un bolovan de dimensiuni mijlocii.

În secțiunile VI (23 x 2 m) și VII (20 x 2 m) a fost descoperit cel mai important complex de epoca bronzului din punctul *Izlaz* (Pl. III/2). Pentru cercetarea complexului, secțiunea VI a fost prelungită cu încă 3 m spre SE și s-a mai trasat încă o secțiune (S VII), paralelă cu S VI și la un metru S de aceasta. Săpăturile au pus în evidență un complex format dintr-o aglomerare de pietre de mici dimensiuni, material osteologic, litic (două percutoare din silex) și un bogat material ceramic, toate pe o suprafață de 5 m lungime și 4,30 m lățime. În centrul acestei concentrări de material arheologic a fost identificată o vatră cu dimensiunea de 0,55 x 0,65 metri, cu grosimea de 4 cm. Nu au fost depistate urmele vreunei podine sau o altfel de amenajare, și nici bulgări sau fragmente de pereți din chirpici. În schimb, într-o zonă exterioară complexului a fost descoperită o vatră de dimensiuni mai mari (1,30 x 0,95 x 0,06 m), situată la 4,70 m de prima. Deși au fost descoperite două vetre, urmele de cenușă lipsesc cu desăvârșire.

Ceramica descoperită aparține comunităților culturii Coslogeni și este grosieră, putând fi încadrată în categoria ceramicii de uz comun. Această categorie se distinge prin buza îngroșată și clasicul brâu, dispus invariabil la 2-3 cm sub buză (Pl. IV). Tot la această categorie ceramică arsă neuniform și oxidant până la brun-cărămiziu, mai apar mici protuberanțe rotunde sau conice, dispuse de obicei pe linia mediană a vasului. Toartele sunt tubulare și dispuse orizontal, pe aceeași linie cu protuberanțele. Pereții vaselor din această categorie ceramică au grosimea de 1-2 cm.

Ceramica fină este reprezentată doar de fragmente provenite de la două cești și un castron. Vasele au o angobă arsă la negru și brun-cafeniu, cu lustru metalic, caracteristic ceramicii de la sfârșitului epocii bronzului și din Hallstattul timpuriu³. Toartele sunt zvelte, triunghiulare în secțiune, ușor supraînălțate (Pl. V). Pereții sunt subțiri (0,3-0,5 cm grosime), ușor arcuiți; fundul este plat.

Materialul litic prelucrat este puțin numeros. Cele două percutoare de silex sunt rotunde, cu urme de utilizare la unul din capete și plan drept de lovire la celălalt.

Materialul osteologic a fost predat specialiștilor arheozoologi (majoritatea

² MORINTZ, ANGHELESCU 1970, p. 373-415; MORINTZ 1978, *passim*.

³ LEVIŢKI 1994, p. 29-30 și p. 36-38.

oaselor aparținând unor bovidee).

În primele trei carouri, la -1,80 m a apărut un nivel cu un pământ de nuanță roșiatică, până la -2,00 m, dar fără materiale arheologice (nivel neolitic?).

În secțiunea VIII (20 x 2 m) au fost identificate două straturi cu câte un nivel de locuire. Primul strat este din epoca bronzului și apare la adâncimea de -0,75 m. El este marcat de câteva fragmente ceramice de tip Coslogeni și de lespezi mari de piatră, descoperite în profilul nordic al secțiunii, pe o întindere de 1,70 m.

Al doilea strat aparține nivelului roman și a fost identificat la -0,45-0,60 m. El este marcat printr-un pavaj apărut în extremitatea de NV a secțiunii (carourile 9-10) format din pietre mici, printre care s-au descoperit numeroase fragmente ceramice și bucăți de olane de epocă romană.

Secțiunea IX (20 x 2 m) a surprins marginile unui complex din epoca bronzului aparținând așezării Coslogeni. Complexul este marcat printr-o concentrare de pietre de dimensiuni mijlocii, cu o lățime de 2-2,5 m, aflat la o adâncime de -0,60-0,65 m, în carourile 4 și 5. Complexul de pietre are o orientare NV-SE. Materialul arheologic descoperit printre pietre se compune din fragmente ceramice de tip Coslogeni, alte două *pâinișoare rituale*, o cantitate apreciabilă de material osteologic (bovidee ?).

I. 2. Descoperirile de perioadă romană. Așezarea, care suprapune parțial complexele de epoca bronzului, a fost construită pe un platou dominant, la baza căruia se află o vale adâncă, la ESE, spre localitatea Chirnojeni.

Secțiunea X (20 x 2 m) a delimitat în extremitatea de SE un pavaj de epocă romană la adâncimea de -0,40-0,50 m, pe o lungime de 3 m, orientat NV-SE. Pavajul era format din pietre de dimensiuni mici și mijlocii. Pe el s-au descoperit fragmente ceramice de epocă romană, olane și cărămizi.

În secțiunea XI (20 x 2 m) la extremitatea de SE s-a descoperit un pavaj pe o lungime de 7,20 m (Pl. III/3). Pavajul era format din pietre de mici dimensiuni (majoritare), dar și de dimensiuni mijlocii. Acesta a apărut la -0,40 m. Fragmentele ceramice, olanele, cărămizile sau amforele fragmentare datează complexul în epoca romană. În celălalt capăt al secțiunii s-a aflat o aglomerare de pietre de dimensiuni mijlocii și mici, în același strat de epocă romană (-0,40 m). Dimensiunile complexelor din S XI ne-au determinat să trasăm în această zonă o nouă secțiune, S XII, cu lățimea de 4 m și lungimea de 15 m.

Secțiunea a XII-a a pus în evidență o puternică concentrare de pietre de dimensiuni mijlocii și bolovani la adâncimea de -0,45 m, în extremitatea de SV (Pl. III/4). În acest complex a fost descoperită o piesă din bronz (*strigilum*?)⁴ de formă ușor unghiulară, cu o latură subțiată și una îngroșată și puțin profilată (Pl. VI/2).

Concentrări de pietre de dimensiuni mici împreună cu fragmente ceramice, olane, cărămizi și amfore fragmentare au fost descoperite în zona centrală și estică a secțiunii. Complexele aparțin epocii romane și au fost descoperite la -0,40-0,55 m adâncime.

II.1. Descoperirile de epoca bronzului aparțin purtătorilor culturii Coslogeni. În stadiul actual al cercetărilor este prematură prezentarea de concluzii. Raritatea

⁴ *Antique Bronzes in Romania*, București, 2003, p. 165 nr. 297-(Gherla, sec. II).

complexelor, dar mai ales utilizarea lor o perioadă scurtă de timp ne face să avansăm ipoteza existenței unuia sau mai multor sălașe sezoniere. Datarea nu poate fi făcută datorită stadiului incipient al săpăturii arheologice din punctul *Chirnogeni-Izlaz*. Totuși, descoperirea de ceramică fină cu luciu metalic decorată cu un anumit tip de caneluri este caracteristică sfârșitului epocii bronzului.

II.2. Descoperirile de perioadă romană sunt mai numeroase pe terasa mijlocie a văii Chirnogeni. Concentrarea de pavaje în zona de E și NE a secțiunilor indică probabil o amenajare a unei căi de acces (drum roman?) sau alt tip de construcție cu o destinație care nu poate fi precizată în actualul stadiu al cercetărilor și care se observă și pe fotografiile din satelit ale sitului (Pl. I). Foarte probabil, zona investigată se situează la periferia unei importante așezări daco-romane, sau chiar în imediata ei apropiere. Cercetările de suprafață efectuate la 100-150 m SV de punctul *Islaz* au dus la descoperirea unei importante așezări daco-romane, ale cărei materiale arheologice se datează între secolele I-III p. Chr. Atât așezarea de epoca bronzului aparținând purtătorilor complexului cultural Noua-Sabatinovka-Coslogeni⁵, cât și descoperirile din perioada romană reclamă continuarea și extinderea cercetărilor arheologice.

Chirnogeni - punctul „*La stație*”.

Punctul *La stație* este situat pe versantul nordic al văii Chirnogeni, cu 500 m înainte de intrarea în satul Chirnogeni, la 50 m E de traseul primei conducte cu gaz și la 75 de m de fosta stație de irigații a IELIF (de aici și toponimul punctului).

Așezarea de epoca bronzului este situată pe o terasă mijlocie.

În campania de cercetări din 2001 au fost trasate opt secțiuni paralele, orientate E-V, cu intervale de 25 de metri între ele, pe viitorul traseu al gazoductului.

Investigațiile întreprinse în secțiunile I(20x2 m), VII(20x2 m) și VIII(20x2 m) nu au dus la descoperirea sau identificarea vreunui complex arheologic. În aceste secțiuni stratul vegetal, apare până la adâncimea de -0,20-0,35 m, sub forma unui pământ negru de o consistență foarte tare. Între -0,35/0,40-0,50 m constatăm un pământ galben cenușiu tare, pătat cu alb. După acest nivel, la -0,50-1,20 m a fost depistat un strat de pământ galben pigmentat cu alb de tărie mijlocie. Pământul galben compact apare la adâncimea de -1,20-1,30 m.

Secțiunea II(20 x2 m) prezintă următoarea stratigrafie:

- 0,25-0,35 m, pământ negru foarte tare;
- 0,35/0,40-0,75/0,80 m, pământ cenușiu-zgrunțuros;
- 0,75/0,80-1,10 m, pământ galben pătat cu cenușiu;
- între 1,20 – 2,00 m, pământ galben.

Primele vestigii arheologice au fost surprinse în capătul vestic al secțiunii S II, caroul 1, unde la adâncimea de -0,40-0,80 m a fost descoperit un nivel de epoca bronzului. Complexul era format din fragmente ceramice de tip Coslogeni, pietre de mici dimensiuni, un bogat material osteologic, iar la - 0,50 m a fost pusă în evidență o lespede mare de piatră. În caroul 2, la adâncimea de -0,45 m. a fost

⁵ FLORESCU 1991, p. 9-13; SIMION, 2001, p. 315-333.

descoperit în același complex un percutor de silex sferic, aplatizat ușor (Pl. VI/3). În carourile 5-6, la adâncimea de -0,60-0,70 m s-a aflat o aglomerare de pietre, iar în caroul 8, la -0,45 m a apărut o lespede – bolovan. De remarcat duritatea mare a solului până la adâncimea de -0,80 m.

În această zonă, descoperirile de fragmente ceramice daco-romane au fost foarte rare.

În secțiunea III(20 x 2 m.), vegetalul a fost constatat până la adâncimea de -0,30-0,35 m printr-un pământ tare, negru-zgrunțuros, sub care se află un strat de pământ cenușiu-zgrunțuros și pătat cu alb (-0,40/0,45-0,65/0,70 m). În acest nivel, care aparține comunităților culturii Coslogeni, la -0,65 m, a fost descoperit un fragment dintr-o seceră de bronz cu dimensiunile de 4,2 x 2,6 x 0,6 cm (Pl. VI/1).

În secțiunea IV(20 x 2 m), vegetalul se termină la -0,25-0,30 m. Sub solul negru, uscat și foarte tare a apărut un strat de pământ negru-cenușiu cu o importantă aglomerare de bolovani și pietre de dimensiuni mici și mijlocii. Aici au fost descoperite deasupra și printre pietre mai multe fragmente ceramice de tip Coslogeni. Partea inferioară a acestui strat (-0,55-0,70 m) este pigmentată puternic cu alb, probabil concrețiuni calcaroase.

Pământul galben a apărut la -0,85-0,95 m, fiind amestecat cu pete albicioase, ceea ce ne-a determinat să procedăm la tăierea în două a tranșei și continuarea săpăturii în partea sa sudică încă 30 de cm.

Secțiunea V(20 x 2 m.) a fost trasată în dreptul secțiunii 1/1987, la 75 m spre E de capătul acesteia⁶. Sub vegetal, stratul Coslogeni (-0,35- 0,65 m) este marcat printr-un pământ negru-cenușiu zgrunțuros la partea sa superioară și printr-un pământ cenușiu-albicios untos, la bază. În partea vestică a secțiunii au apărut mai multe lespezi de piatră de mari dimensiuni, printre care au fost descoperite fragmente ceramice Coslogeni. Sub stratul Coslogeni a fost depistat un pământ de culoare brun-roșiatică, fără artefacte, care marchează probabil un nivel preistoric.

Secțiunea VI(20 x 2 m). Vegetalul este marcat printr-un pământ tare, de culoare neagră, până la adâncimea de -0,25-0,30 metri. În partea vestică și centrală a secțiunii, la -0,45-0,50 metri, a fost pusă în evidență o masă compactă de bolovani și pietre sparte de dimensiuni mijlocii. Printre acestea au fost descoperite fragmente ceramice Coslogeni și câteva oase.

În secțiunea VII(20 x 2 m), în carourile 7-8, la -0,67-0,75 m a fost pusă în evidență o aglomerare de pietre de dimensiuni mijlocii. În pământul de deasupra aglomerării au fost descoperite mai multe fragmente ceramice din epoca bronzului, aparținând purtătorilor culturii Coslogeni, decorate cu brâu și având buza îngroșată.

În secțiunea VIII(20 x 2 m.) nu au mai fost descoperite vestigii arheologice, deși zona intersectată se constituie într-un mic platou.

În zona cercetată nu au fost surprinse decât complexe aparținând culturii Coslogeni. Săpăturile efectuate nu au dus la descoperirea de vestigii arheologice din altă epocă sau aparținând altei culturi. Surprinde numărul redus al materialelor osteologice, lipsa totală a cenușii sau a altei urme de ardere în raport cu alte așezări Coslogeni. Cercetările efectuate în cele opt secțiuni nu au pus în evidență nici o urmă de podină sau perete de chirpic, ori o altă formă de amenajare a spațiului.

⁶ PAPASIMA 2006, p. 322-325.

Ceramica descoperită cu precădere deasupra aglomerărilor de piatră și printre acestea, poate fi încadrată în categoria ceramicii de uz comun (preponderentă) și a ceramicii fine. Materialul arheologic descoperit este foarte fragmentar.

În aceste condiții, concluziile sunt foarte dificil de formulat. Totuși, în stadiul actual al cercetării, câteva observații asupra descoperirilor din punctul Chirnogeni – *La Stație* sunt posibile.

Complexele identificate și materialul arheologic descoperit ne permit avansarea ipotezei legate de existența în acest punct a unei așezări de epoca bronzului aparținând comunităților complexului cultural Noua-Sabatinovka-Coslogeni.

Ceramica descoperită în acest punct se împarte în două categorii:

1. Vase cu pasta insuficient preparată (lutul nu a fost frământat suficient), având ca degresanți cioburi pisate în amestec cu pietricele sparte în prealabil; lutul este de proastă calitate, arderea este neuniformă și inegală în numeroase cazuri.
2. Vase la care pasta are un grad mai mic de porozitate, dintr-un lut mai bun și folosește ca degresant, alături de cioburi pisate, fragmente de scoici. La această categorie, arderea s-a făcut mai omogen, atât la exterior (unde se mai întâlnesc fenomene de neuniformizare), cât și la interior.

Porozitatea vaselor i-a obligat pe olari să aplice pe suprafața interioară și exterioară un slip cu rol de omogenizare, iar la interior chiar pentru impermeabilizarea lor.

Arderea fiind mai puțin uniformă, gama de nuanțe este largă, dar predomină culorile brun-gălbui și brun-cenușii.

Categoria ceramicii fine, este în cantitate foarte mică în așezarea din punctul *La Stație*, față de cea din punctul *Islaz*. Observația are un rol de constatare și nu de concluzie, ținând cont de stadiul incipient al cercetării arheologice de pe valea Chirnogeni.

Tehnica de ornamentare se reduce la brăurile continue în relief care înconjoară vasul imediat sub buză. La ceramica descoperită până în prezent nu s-a constatat decât un singur rând de brâu. Datorită îngroșării evidente, buzele vaselor sunt ușor evazate.

Proeminențele care uneori întrerup brăul, alteori îl susțin, au forme variate și dimensiuni diferite: de la mici protuberanțe sferice neregulate, la butoni trapezoidali sau triunghiulari, a căror lățime atinge în unele cazuri 2 cm. În acest caz, proeminențele au mai mult un rol funcțional decât decorativ, fiind utilizate pentru manipularea mai ușoară a vasului. Ceramica descoperită în acest punct prezintă alte tehnici de ornamentare (incizie, canelură, lustruire cu aspect metalic etc.), întâlnite în așezările Coslogeni din SE României.

Zona în care a fost identificată așezarea (extremitatea SSE a arealului culturii Coslogeni de pe teritoriul României) și faptul că materialul majoritar descoperit este piatra ne trimite la tipurile de așezări ale aceluiași complex cultural, numit de arheologii ruși cultura Sabatinovka⁷. În sprijinul acestei ipoteze vine și analiza materialului ceramic, care prezintă anumite caracteristici întâlnite pe vase din arealul culturii Sabatinovka. Astfel, decorul sub forma brăurilor continue și proeminente, care sunt triunghiulare în secțiune și ies în relief 0,7 până la 1 cm, la

⁷ SARAFUTDINOVA 1968, p. 16-34.

partea terminală ușor ascuțite, profilul toartelor sau îngroșarea exagerată a buzei constituie argumente importante pentru o influență estică⁸ în materialele descoperite în așezarea de la Chirnojeni - *La stație*.

Stadiul și caracterul preventiv al cercetărilor nu ne permit o propunere de încadrare cronologică exactă a așezării Coslogeni din punctul *Chirnojeni - La stație*. Totuși, materialul ceramic se încadrează în perioada finală a epocii bronzului și începutul Hallstattului timpuriu, fapt confirmat și prin descoperirea fragmentului de seceră de bronz de tip Uioara⁹, cu încadrare generală între sec. XIII-X a.Chr.

Analiza materialului arheologic și continuarea cercetărilor vor stabili natura și importanța siturilor din punctele Chirnojeni *Stația de irigații* și *Islaz*. În actualul stadiu al cercetărilor este prematur să decidem dacă ne aflăm în fața unei singure așezări Coslogeni, dispusă pe terasa mijlocie a celor doi versanți ai văii. Ambele puncte au fost descoperite pe terasa mijlocie a văii Chirnojeni. În sprijinul ipotezei de lucru, legată de existența a două așezări diferite aparținând complexului cultural Noua-Sabatinovka-Coslogeni, în punctele *Izlaz* și *La stație* există argumente importante, dar nu definitorii. Doar continuarea cercetărilor în cadrul unor săpături sistematice care se impun poate stabili cu exactitate natura acestor așezări.

BIBLIOGRAFIE

FLORESCU 1991 - Adrian. C. Florescu, *Repertoriul culturii Noua-Coslogeni din România*, CCDJ, 9 (1991), p. 9-13.

GERSHKOVICH 1993 - Y. P. Gershovich, *On the Eastern Boundary of the Noua-Sabatinovka-Coslogeni Cultural Complex*, CCDJ, 10 (1993), p. 15-21.

LEVIȚKI 1994 - O. Levițki, *Cultura Hallstattului canelat la răsărit de Carpați*, București, 1994.

LASZLO 1993 - Attila László, *Dates radiocarbone et chronologie de la civilisation Noua-Sabatinovka-Coslogeni*, CCDJ, 10, (1993).

MORINTZ, ANGHELESCU 1970 - S. Morintz, N. Anghelescu, *O nouă cultură a epocii bronzului în România. Cultura de tip Coslogeni*, SCIV, 21 (1970), 3, p. 373-415.

MORINTZ 1978 - S. Morintz, *Contribuții arheologice la istoria tracilor timpurii. Epoca bronzului în spațiul carpato-balcanic*, București, 1978.

NEAGU 1993 - M. Neagu, *The Eastern Component of the Coslogeni Culture*, CCDJ, 10 (1993), p. 165-193.

PAPASIMA 2006 - T. Papasima, *Cercetări arheologice de la Chirnojeni*, Pontica 39 (2006), p. 321-332.

PETRESCU DÎMBOVIȚA 1978 - M. Petrescu Dîmbovița, *Die Sichern in Rumänien, Prähistorische Bronzefunde*, XVIII, Band I, München, 1978.

SARAFUTDINOVA 1968 - N. Sarafutdinova, *K voprosy o Sabatinovskoi kulture*, SA, 3 (1998), p. 16-34.

SIMION, 2001 - Gavrilă Simion, *Cultures et groupes culturels dans la région du Bas Danube à la fin du Bronze Récent*, în *Der Nordkarpatische Raum in Der Bronzezeit*, Baia Mare, 2001, p. 315-333.

**Antique bronzes in Romania* - exhibition catalogue (ed. Liviu Petculescu), Bucharest, 2003.

⁸ GERSHKOVICH 1993, p. 15-21; NEAGU 1993, p. 165-191.

⁹ PETRESCU DÎMBOVIȚA 1978, p. 189; LASZLO 1993, p. 30-33.

PL. I. 1. – Localizarea comunei Chirnogeni în Dobrogea (imagine din satelit).

PL. I. 2. – Chirnogeni – punctele Islaz (1) și La stație (2) (imagine din satelit).

1. Chirnogeni – stația de irigații.
Așezarea de tip Coslogeni.

2. Chirnogeni – versanții văii cu
punctele Islaz și Stația de irigații .

3. Chirnogeni – vedere de pe terasa Islaz.

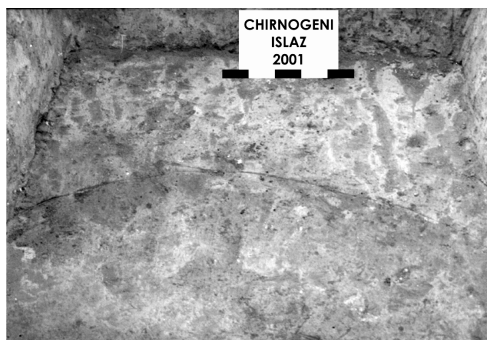
4. Chirnogeni – Islaz.
Vedere cu secțiunile I-XII.

5. Chirnogeni – Stația de irigații.

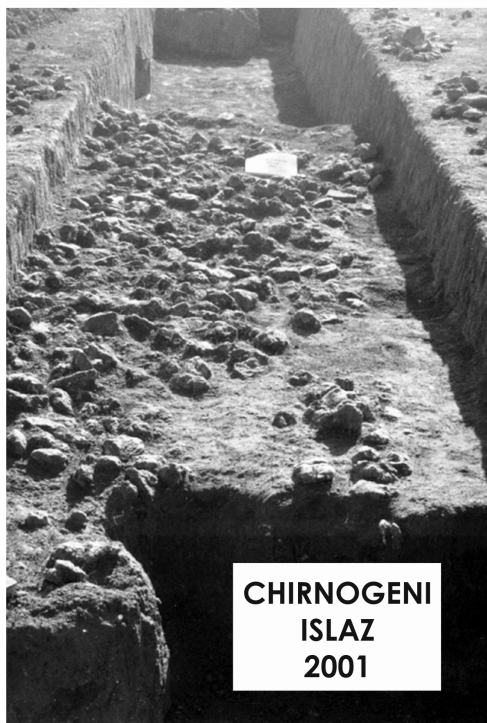
6. Chirnogeni – Versanții văii cu
punctele Islaz și Stația de irigații .

1

2

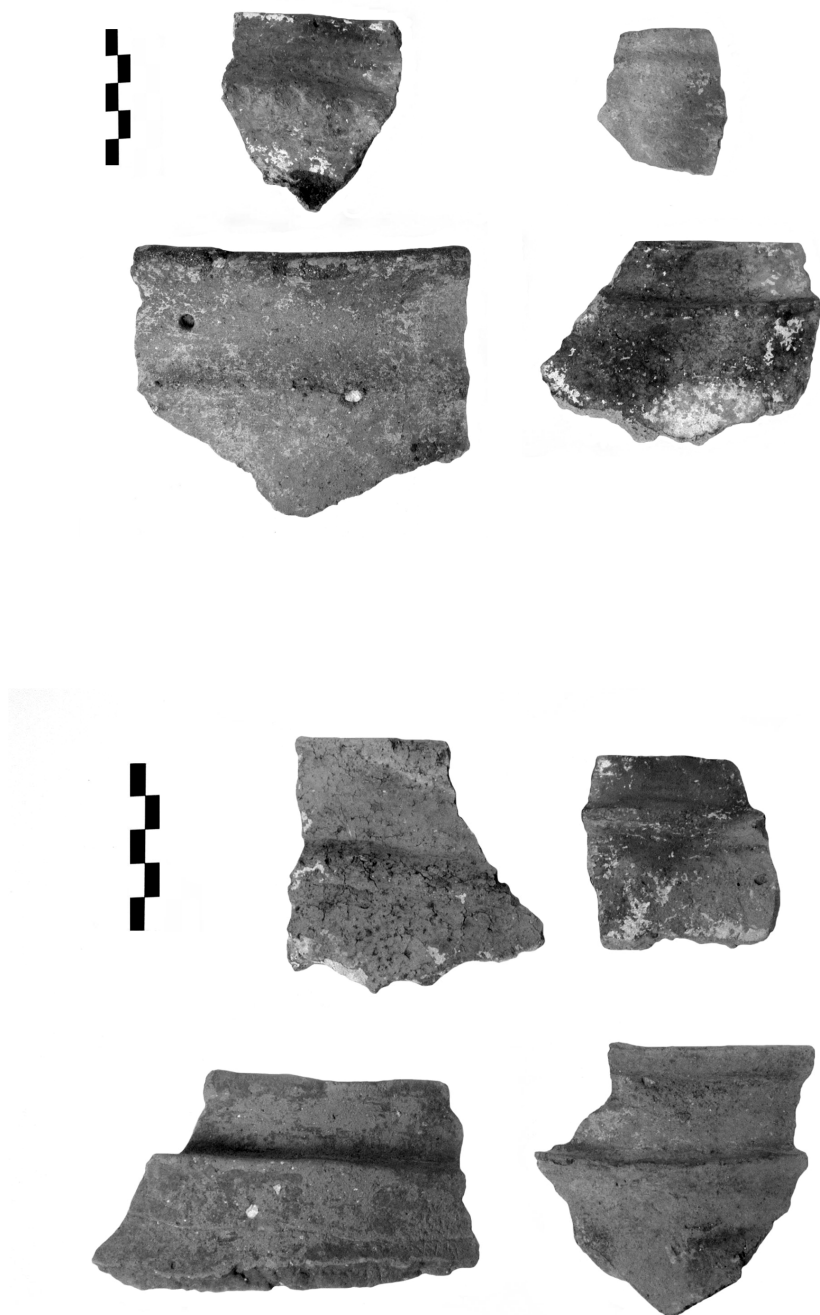
3

4

PL. III – Chirnoieni - Islaz:

- 1 – Complex neolitic; 2- Complex din epoca bronzului (Coslogeni);
3, 4 – Pavaje de epocă romană.

PL. IV – Chirnogeni – Islaz, 2001. Ceramică de tip Coslogeni.

PL. V – Chirnogeni – Islaz, 2001. Ceramică de tip Coslogeni (torți).

Pl. VI – Chirnoveni, 2001. 1 - Seceră de bronz, fragmentară (cultura Coslogeni);
2 – Strigilium de bronz, fragment; 3 – Percutor din silex.

DIE ARCHÄOLOGISCHEN RETTUNGSGRABUNGEN VON CHIRNOGENI (2001)

Zusammenfassung

Die archäologischen Ausgrabungen haben auf dem nordwestlich gelegenen Randgebiet der Ortschaft Chirnoveni, auf der Achse der künftigen Gasleitung stattgefunden (Taf.II/d). Der Zweck unseres Eingreifens war die vorbeugende Erforschung und die Befreiung des künftigen Gasleitungskorridors von der archäologischen Last.

Die Funde aus der Bronzezeit gehören den Trägern der Coslogeni-Kultur an. Der Bereich, in dem die Siedlung aufgefunden wurde (das süd-südöstliche Areal der Coslogeni-Kultur im Gebiet von Rumänien), wie auch die Tatsache, dass **die Mehrheit des aufgefundenen Materials aus Stein besteht**, weist auf die Siedlungstypen desselben Kulturkomplexes hin, der von den russischen Archäologen Sabatinovka-Kultur genannt wurde, in dem das Auffinden von Steinstrukturen gewöhnlich ist. Die Analyse des Materials, das gewisse Arteigenschaften der Keramik aus dem Sabatinovka-Areal aufweist, unterstützt diese Hypothese. Die Seltenheit der Komplexe, aber besonders ihre kurzzeitige

Bewohnung, veranlasst uns, die Hypothese der Anwesenheit einer oder mehrerer Saisonunterkünfte anzuführen.

Die Analyse des archäologischen Materials und die Fortsetzung der Forschungen werden die Art und die Bedeutung der Funde von Chirnogeni **La stație** und **Islaz** genau bestimmen. Im vorläufigen Stadium der Forschungen scheint es voreilig, zu entscheiden, ob es hier eine einzige Coslogeni-Siedlung gibt, die auf der mittleren Terasse der beiden Talhänge angeordnet ist. Beide Fundorte befinden sich auf der mittleren Terasse des Chirnogeni-Tales.

Der Siedlungstyp aus dem Chirnogeni-Tal ist von den Siedlungen derselben Periode aus der Donauebene oder –wiese verschieden. Das keramische Material ordnet sich in die Endperiode der Bronzezeit und den Beginn des frühen Hallstatt ein, Tatsache die auch durch das Auffinden des Brozesichelbruchstücks vom Typ Uioara bestätigt wird, mit einer allgemeinen Datierung zwischen die Jh. 13 – 10 v. Chr.

Die Funde aus römischer Epoche sind auf der mittleren Terasse des Chirnogeni-Tales zahlreicher. Mehrere Pflasterungen im östlichen und nordöstlichen Teil der Grabung zeigen wahrscheinlich die Anlage eines Zugangsweges (römische Stasse?) oder eines anderen Bautyps an, der im gegenwärtigen Stadium der Forschung noch nicht bestimmt werden kann und der auch auf den Satellitenbildern des Gebietes erkennbar ist (Taf. I). Höchstwahrscheinlich befindet sich der erforschte Bereich am Rande einer wichtigen römischen Siedlung, oder in deren unmittelbaren Nachbarschaft. Die ungefähr 100-150 m südwestlich vom Ort **Islaz** unternommenen Oberflächenbeobachtungen haben zur Erkenntnis einer bedeutenden Siedlung geführt, deren archäologisches Material in die Jahrhunderte 1-2 datiert werden. Sowohl die Siedlung aus der Bronzezeit, die den Trägern des Kulturkomplexes Noua-Sabatinovka-Coslogeni angehört, wie auch die Funde aus römischer Epoche verdienen alle Aufmerksamkeit, wie auch die Fortführung und Erweiterung der archäologischen Forschungen.

LISTE DER ABBILDUNGEN

Taf. I A. Lokalisierung von Chirnogeni in der Dobrudscha.

B. 1. Ort Chirnogeni-*Islaz* 2. Ort Chirnogeni-*La stație*

Taf. II. Chirnogeni-Izlaz

1. Neolithischer Komplex;
2. Bronzezeitlicher Komplex (Coslogeni);
- 3.-4. Pflasterungen aus römischer Epoche.

Taf. III. Chirnogeni. Geographische Lage des Tales mit erforschten Orten.

a) Chirnogeni – *La stație*

Die Coslogeni-Siedlung

b) Chirnogeni. Die Hänge des Tales mit den Orten *Islaz* und *La stație*.

c) Das Dorf Chirnogeni.

Ansicht von der Terrasse *Islaz*.

d) Chirnogeni-*Islaz*.

Ansicht mit Suchgrabungen I-XII.

e) Chirnogeni – *La stație*.

f) Chirnogeni. Die Hänge des Tales mit den Orten *Islaz* und *La stație*.

Taf. IV. Chirnogeni-*Islaz* 2001. Chirnogeni-*Islaz* 2001. Bandverzierte Coslogeni-Keramik.

Taf. V. Chirnogeni-*Islaz* 2001. Coslogeni-Keramik (Henkel).

Taf VI. Chirnogeni 2001.

1. Bronzesichel, Bruchstück, Coslogeni-Kultur (Ort *La stație*, S.III -0,65 m).
2. Bronzestrigilium, Bruchstück, Ort *Islaz*, S. XII -0,40 m).
3. Silex-Schlagstein (Ort *La stație*, S. IX -65 m).